

Latweefchu Nwises.

Nr augstas Gewefchanas = Kummiffiones fiana un nowehlefanu.

Nr. 36. Zettortdeenâ 6tâ Septemera 1828.

No Nihges.

Lihds 28tu Augusta fcheit muhsu ohsta abraufufchi 930 fuggi, isgahjufchi bij 864.

No Sunnakstes un no Sehlpils. Pirina Augusta deenâ.

Pehz diwi fauseem gaddeem ir mums rahdahs flapjais gads wiffâ fawâ fpehka. Jau pirmais pawaffars ar dauds leetu irraid eefahzis, bet tad debbes fkaidrojahs Juhni mehnefi, semme pawiffam fakalte un ne dewahs art, jau pehz leetus zilweki pecluhdfe Deewu. Pirmais leetus fahze liht 25tâ Juhni un no fcha laika lihds fcho deenu gan drihs ne weena faufa, drohfcha deenina mums nau bijufi. Gruhti pawiffam eef! Leels pulks feenu, wiffuwairak laudim, kam dauds fliggâs jaect, fapue jeb melns palikke — ! — Sawada nelaine pee rudfeem daschâ weetâ rahdahs. Jo dauds gabbaleem, fihki jeb pawiffam ne kahdi graudi eefschâ, ka wahrpas augfchup fchaw.

14tâ Juhli mehnefcha deenâ Sehrlpils teefâ tahds bifehs leetus kritte, ar fruffu jaukts, ka zelli tappe pawiffam pohftiti, grahwi rauti eefschâ par affi dsillumâ, ka wajadseja par laufeem braukt, fo nei wezzi zilweki warr eegahdtees, ka kahdu reisi buhtu notizzis. Nudsi tappe fahfisti, griffeem seedi nodfihiti un wiffuwairak fshahde pee kannepeem, jo teem galli un seedi tappe maitati, ka ftohbri ween palikke. Tâ dauds semneefceem leela fshahde pee prezzes un maisfes un leels puhlinfch pee zetteem usgahje.

Par fchetrahm nebbelahm jaunai Sunnakstes basnizai, ar Deewa paligu, tohrnis buhs nobeigts un kad fchis jaunais Deewa nams eefalnâ fchaw, jau taggad tahluma tas redsams irraid!

Stahfi no Kreewu=tautas un walfts.

Trefchano dalka.

Mongohlu laiku=stahfi.

No Mongohlu=uswarrefchanas lihds leelam Jhwanam.
1238 lihds 1462.
224 gaddi.

(Stattees Nr. 33.)

Pehz Alefandera walbija diwi jaunaki brahli 13 gaddus, un tad trihs no winna dehleem, Dmitri, Andreis, un Danilo lihds 1304. Appakfch winneem bija nemeera laiki ween, jo Andreis pats newarreja nekur rimtees, un Sweedi rohbeschu mallâs fteprinajahs, bet Danilo, rahms, labâ Kungs, Moskawas pilfatu kohfchi uskohpe, un pats pirmais tur, kâ Moskawas leels=kungs, mahjoja. Pehz flohfteri nomirre. Winna tehwa=brahliâ Mikails, ar Danila dehlu, Jurgi dumpi tappe. Gan Jurgis bija Rahna meitu apnehmis bet Mikails, Jurgi uswarredams, winna laulatu draugu rohka dabbuja un to turreja zettumâ, fur nomirre. Tas tappe tam no Usbef=Rahna par leelu wainu greests un pascham bij nahwe jazeefch. Nu Jurgis palikke par leelungu, un Sweedeem par spihiti zeetu pilli pee Newa=uppes zehle, bet ir winnam nelainejahs. Dmitri, Mikaila dehls, to Mongohlu lehgeri nofitte, bet pats arri us Rahna fpreedumu tappe notee-fahts. Tapatt gahje Mikaila ohtram dehlam, Alefanderam. Tas dabbuja sinnaht, ka weens Tataru augfts kungs, kas pee winna, Ewera=pilfata fuhthits bija, to fleppenu padohmu turreja, winnu nonahweht, un dohmaja: labbaki tu, ne kâ es! Tapehz kritte walfch nakti Tataroem wirfu un wiffus zif ween tē bij, ar sohbinu nokawe; bet, fo lihdsseja? Tam bij us Pleffawu, pehz us Leifchu=semmi jabehg, un pehz gallâ tomehr pascham Rahna lehgeri atnahkt, fur notee-fahts tappe. Jhwanas

Danila dehl's, farvu pastahwigu mahjokli Moskawâ turreja, un no ta laika Moskawa par Kreewu-semmes galwas-pilsatu palikke. Pats augstais basnizas-waldneeks (Metropolih's) arri Moskawâ mahjas-weetu nehme. Jhwan's simuktu peewahrdu dabhuja, jo winsch tohti dewigs prett nabbageem bija. No naudas-kullites, ko weenmeh'r lihds nesse, tappe winsch Marrina Jhwan's nosaukts, un tas pateesi nekahds launs peewahrds Leelkungam. Zittads peewahrds tappe winna dehlam, lepnam Semenam dohts, un tomeh'r tas bija labs un prahtigs Kungs. Winnam pehz Kahna nolikkuma bij ar farweem divi brahleem, Jhwanam un Andreijam, kohpâ waldbiht; bet schee trihs brahli tâ jauki faderreja ka tee jaunaki wezzakam klauhsht padewahs, un wiff tahdâ wihse par labbu isdewahs. Bet no 1350 lihds 1353 bija neschehlig's mehris Kreewu-semme; daschâ pilsatâ ne weens zilweks dsihws nepalikke, un schinni mehri bija arri Semenam un Andreijam jamirst. Jhwan's, Jhwana dehl's pehz brahta mirschanas waldija, un leelu laifu kohschu meeru redseja. Winna dehl's, Dmitri, ar peewahrdu Donskoi bija sirdigs kungs.

Leelais Usbek's jau bija mirris, un Tatarsi fadallitâ walsi jau wairs tik bihshtami nebija, kâ ne fenn papreefsch. Dmitri, kas zittus prettimeekus ar gudru prahtu jau bija pasemmojis, pirmis bij, kas ar Tatarreem kawehs. Scheem bija farra wirsneeks Mamai wahrdâ, par fungu zehlees, un tas ar leelu farra spehku un ar Leischeem kohpâ gribbeja Kreeweem uskrift, bet gohda Dmitri bija wiffus Kreewu leelkungus kohpâ sasauzis, un Tataris Mamai Kulikowa atmattè 1380 tappe leelâ kaufchanâ pahrspehts. No schih's uswarreschanas dabhuja winsch to peewahrdu Donskoi, un muhsu laikds tur tohp leela peeminneschanas sihme, ar pahrtischanas-namnu preefsch isdecneteem salbateem ustaisita. Pehz divi gaddeem, Deewamschehl gabje zittadi, jo Mongohli atreebehs. Toktamisch-kahns, kas stipraks pah'r Mamai bija, ar leelu spehku preefsch Moskawas wahrteem atnahze, un nabbagi pilsatneeki zerredami, ka ne ko teem nedarihs, to eelaide. Bet, ak! tas neweeinu neschehloja, Moskawu eeded-

sinaja, mantas lihds ar naameekeem probjam aiswedde un tik dauds apkawe, ka Dmitri, farvu pilsatâ atpakkal nahkdams 24,000 neapraktus lihkus atradde. Dmitram bij leels darbs, kamehr atkal atspirge, bet tomeh'r lihds gallam warrens un gohda-pilns palikke. Nomirre 1389 Waffils, Dmitra dehl's, dauds darrija, dauds redseja. Winnam netruhke leelas kidas ar farweem kaimineem wiffwairak ar Nowgorodereem, kas lepni palikkuschi bij un ko winsch us ihju laifu pasemmoja, un ar Leischeem, kurrus to brihd leels teizams waldneeks, Wihstolda wahrdâ, waldija, kurra meitu Waffils prezzejis bij. Niskais Toktamisch arri kritte nelaimis jo tam usbrukte tahds pats pasauls-pohstiais, kâ Dschingiskans bija, ar wahrdu Timurlenks, jeb Tamerlans; tas 400,000 farru wihrus Kreewu-semme eedsinne, bet Moskawu nesneedse, jo zittur eet nodohmajis, winsch labbu semmes-gabbalu nopohstijis, atpakkal dewahs. Ko lihdsseja? 1406 atkal zits Mongohlu wirsneeks, Jedigeis lihds Moskawu nahze, un ar naudu ween tappe mihkshtinabhts ka to no jauna ne isphostija. Tâ nu Waffils waldischana ne mas ne bij meeriga, kamehr 1425 nomirre. Winna dehl's, arri Waffils wahrdâ, pagallam behdu-deenas redseja. Wiffus no sawa Tehwa brahta pa divi lahgham tappe no waldischanas-krehsla fweests, pehz no Tatarreem pahrspehts, winnu zettumneeks bija, tad tehwa brahta dehta rohtas kritte kas tam likke azzis isdant, un tomeh'r pehz galla par waldineeku, jebschu bes azzu gaisnas, palikke. Winsch bija labs un gudris Kungs, tapehz tappe mihlehts, un atkal par Leelkungu zelts. Kant Tatarsi gan wehl prett Moskawu gabje, un semmi pohstija, tomeh'r wiff spehks teem jau bij gurris, un neredsig's Waffils farvu walsi jau daschu semmes-gabbalu wairotu, 1462 mirdams dehlam atstahje.

Sche beidsahs Kreewu pasemmoschanas-laiki, no kurreem ta labbaka peeminna paleek, ka no Mongohleem Kreewi mahjijuschees, naudu kalt. Moskawâ, Twerè un Nowgorodâ tappe pirma nauda Kreewds iskalta. Dengi, denuschki irr tataru wallodas wahrdi. Schinni

leela laiku = gabbalā wezš Rijew pilfahšs no
Leišhu leelunga Gedimina 1320 tappe pa-
nemts, un pehz 300 gaddus pee Pohlu walšs
palikke. Wladimira un Galitscha leel-
lungu semmes pehz gallā arri Pohlu Rehninšch,
leelais Rafimirs 1340 panehme, un tas pee
Kreewu-semmes wairs atpaffal netappe. Schin-
nis nemeera = laikōs arri Kasaki zehluschees,
un Pohlu un Kreewu-semmes rohbeschōs nomet-
tufchees irr.

Žtin ihpafchigi Nowgoroda pilfahšs japee-
minn. Gan tam bija fawi leelungi, gan arri
Wladimira un Moskawas leelungeem klaufija,
bet winna eemahneeki labpraht negribbeja žit-
teem padohtees un allafch fewifchigās brihwes-
bas paturreja. Zaur to, ka dauds wahzu prez-
zineeki tur nomettahšs un leelu andeli turreja,
tappe pilfahšs tif baggats un spehzigs, ka beidsot
par fakkamu wahrdu palikke: Kas spehj prett
Deewu un leelu Nowgorodu? Garra
leeta buhtu isteift, ka schis weenigs pilfahšs ar
Eweedeem un Kreeweem nemeeru turredams,
drihs winnejis, drihs wafpehlejis irr; bet jau nah-
kamā nodaktā redsesim, kā arri tas zaur lepnibu
un pahr leeku diſchu firdi paſemmohšs tappe.

(Turpmaſ wairak.)

Tee faš fluddinaſchanaš.

Žš teem teefas raksteem tahš Wentešpils aprinka
teefas.

Cekſch tahm leetahm tahš iſaizinaſchanaš uš teefu
dehl tahm atlikfuſchahm mantahm tahš nelaiſa atrait-
nes Maria Wākmann, dšimmuſchās Conrad.

Notizzis 13tā Augusta 1828.

Uš pawehleſchānu tahš Keiſerifkas Gohdibas,
ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walšs u. t. j. pr.,
S p r e e d u m š.

Wiſſi un jebkurri mantāšnehmeji un žitti, kam dalka
irr pee tahm atlikfuſchahm mantahm tahš nelaiſa
atraitnes Maria Wākmann, ſcheit tohp ušfaukti, lihš
24tu Septembra ſchi gadda protokollē iſteift, woi
tee tam padohmam peekriht, ko tas mantas aiſſtah-
wetais dehl noteekamas mantu iſdalliſchanaš taggad
ſcheitan nodewis, un turflaht arridsan pamahžiti, ka
no teem, kaš warr buht paliktu nohšt, tā buhš doh-
maht, itt kā winni ar to peeminnetu iſdalliſcha-
naš padohmu pagallam ar meeru irr un tam mantas
aiſſtahwetajam tays ušdohšs, beš wiſſas kawefcha-
naš to mantu iſdalliſchānu iſdarriht.

Wehl tam mantas aiſſtahwetajam buhš ſcho ſpre-
dumu peenahkamā wiſſē ſinnamu darriht un ka tas
notizzis, tanni termihnē parahdiht. No teefas puſſeš.
Sluddinahts tai wirſpeeminnetā deenā.

(Tahš aprinka teefas appaſſchraſti.)

Par uštizzigu norakſiſchānu galwo:
(S. W.) D. Michelfohn, Siftehrš.

Uš pawehleſchānu tahš Keiſerifkas Majeſteetes,
ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walšs u. t. j. pr.,
tohp no Sergemihtes pagasta teefas wiſſi tee, kam
taiſnas praſſiſchanaš pee teem Sergemihtes ſainnee-
keem Dambu Frizza, Strohku Kriſta un Treine Ehr-
neſta buhtu, kurri ſawas mahjas, truhkuma dehl, at-
dewuſchi, un par kurru mantu konkurſe ſpreeſta, aizi-
nati, lai pee ſchihs teefas lihš 6tu Oktobra ſchi gadda
teizahš.

Sergemihtes pagasta teefa 3ſchā Augusta 1828. 1
(S. W.) +++ Pulleſch Kahl, pagasta wezſakais.
(Nr. 28.) Friedrich Hildebrand, pagasta teefas ſtrihs-
weris.

Uš pawehleſchānu tahš Keiſerifkas Majeſteetes,
ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walšs u. t. j. pr.,
tohp no Iſſemuſchās pagasta teefas aizinati, tee,
kam kaſdas parradu praſſiſchanaš no ta Iſſemuſchās
ſainneeka Stukku Kaſcha, prohti, kaš patš ſawas
mahjas dehl truhkuma nodewis, un par kurra mantu
konkurſe ſpreeſta, lai tee lihš 6tu Oktobra mehneſcha
ſchi gadda pee ſchihs pagasta teefas peeteizahš.

Iſſemuſchās pagasta teefa 4ta Augusta 1828. 3
Stippan Gzorſchkan +++ Kriſtop, pa-
gasta wezſakais.
(Nr. 29.) E. F. Krajewſky, pagasta teefas ſtrihs-
weris.

Uš pawehleſchānu tahš Keiſerifkas Gohdibas,
ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walšs u. t. j. pr.,
no Kalnamuiſchās pagasta teefas wiſſi un jebkurri par-
raduweji ta ſainneeka Pohgu Indrika, — par kurra
mantu zaur ſchihs deenas ſpreedumu konkurſe uo-
ſpreeſta tappuſi, tadehl ka winnam atlihdſinaſchanaš
nauda jamakſa uš Kalnamuiſchās pagasta lahdi par to
tur notikfuſchu truhkumu kad wiſſch ſawu ammatu irr
uškohpiš, — preekſch teefas tohp ſaazinati un ſcheit
uškaukti, lai tee, ja negribb ſawu teefu ſaudeht, ar
ſawahm praſſiſchānahm un winnu parahdiſchānahm
lihš 21mu Septembra deenu ſchi gadda, kaš par to
weenigu un iſſlehgſchanaš terminu irr nolikta, peetei-
zahš, arridsan ſchinui noſpreeſtā iſſlehgſchanaš ter-
minā, ja ne gribb ſawas mekleſchanaš ſaudeht, teefas
geldigā wiſſē atnahk, žittadi teem jagaida, ka kad tas
noliktš iſſlehgſchanaš terminu buhš aiſgahjis, tee pehz

tahs 494. S. tahs semneeku likkumu grahmatas ne
tapš wairs klauffiti un peenemti. Ko buhs wehrā nemt.

Kalnamuišča 28ta Juhli 1828.

(Z. S. W.) Dahrneeku Januis, preekschneekš.

(Nr. 73.) Th. Lehner, pagasta teefas fřihweriš.

* * *

No Ilsemuiščas pagasta teefas tohp wiſſi tee, kam kaħdas taiſnas parradu praſſiſchanas no ta Ilsemuiščas ſaimneeka Eſſalneeku Jahna, prohti, kaš patš ſawas mahjas dehl truhkuma nodewiš, un par kurra mantu konkurse ſpreesta, aizinati, lai lihds 6tu Oktobera mehneſcha ſchi gadda pee ſchihs pagasta teefas preeſezahš.

Ilsemuiščas pagasta teefa 4ta Auguſta 1828. 3

Stippan Ezorſchkan † † † Kriſtop, pagasta wezzakaiš.

(Nr. 30.) E. S. Krajewſky, pagasta teefas fřihweriš.

* * *

No Ilsemuiščas pagasta teefas tohp wiſſi tee, kam kaħdas taiſnas paradu praſſiſchanas no ta nomirruſcha Ilsemuiščas ſaimneeka Muiſchneeku Wittuma, par kurra atlikkuſchu mantu zaur ſchihs deenas ſprezdumu konkurse ſpreesta, buhtu, uſaizinati, ar ſchim ſawahm praſſiſchanahm lihds 13tu Oktobera mehneſcha ſchi gadda pee ſchihs pagasta teefas peeteikteeš.

Ilsemuiščas pagasta teefa 4ta Auguſta 1828. 3

Stippan Ezorſchkan † † † Kriſtop, pagasta wezzakaiš.

(Nr. 31.) E. S. Krajewſky, pagasta teefas fřihweriš.

* * *

No ſchihs Leelauzes teefas wiſſi parradu deweji ta Leelauzes nomirruſcha ſaimneeka Meſtrinu Janna, tohp aizinati, ſew eeſch to ſarpu no 2 mehneſchecim ar ſawahm parradu praſſiſchanahm un ſſaidrahm peeraħdiſchanahm wiſſwehlaſi lihds 1mo Novembera ſchi gadda ſchē meldeſteeš, zittadi ne weens wairs ne tapš klauffihs.

Leelauzes pagasta teefa 1mo Septembara 1828. 3

† † † Marte Miſſel, pagasta wezzakaiš.

Kuhr, pagasta teefas fřihweriš.

* * *

Lee parradu praſſitaji ta konkurseeka zittahrtiga Kauzemindes ſaimneeka Birſemneek Jahna teek no tahs Kauzemindes pagasta teefas aizinati, wiſweh-

lari lihds 22tru Septembara ſchinni gaddā pee paſuſchanas ſawas taiſnibas ſew bildinateeš.

Kauzemindes pagasta teefa 28ta Juhli 1828.

(S. W.) Friſ Schame, pagasta wezzakaiš.

(Nr. 28.) E. W. Mahlke, pagasta teefas fřihweriš.

* * *

No Debreneš pagasta teefas tohp wiſſeem par ſimmi fluddinahtš, kaš ſeſdeenas kā pee teefas deenas no rihta pulkſten deſmit naw atnahziš pee teefas, taš no tapš wairs peenemtiš to deenu ar ſawahm jau eeſuhdſetahm lectahm, un zitti pehz kaħrtas eeš tam preekschā, un teefa beigiš pulkſten diwi pehz puſdeenas; no pulkſten diwi lihds pulkſten iſchettru jannas uſuhdſeſchanas tapš peenemtas iſ ſeſdeenas.

Debreneš pagasta teefa 11ta Auguſta 1828.

† † † Mattihs Bruſchik, pagasta wezzakaiš.

† † † Pehter Wahluſ, teefas peeſehdetališ.

(Nr. 79.) P. Mahn, pagasta teefas fřihweriš.

Zitta fluddinaſchana.

Leela Dehrſē taš Lambertuš tirguš ſcho gabdu juſtortdeena, 20ta Septembara tapš turrehtš.

Pateiſſchana.

Gribbedaniš to ſwehtu peenahkumu iſdarriht, tam augsti zecnijamam Keelkungam Johſepam Arnulpam Gedroicz, Biſkapam no Schamaites tanni wahrda no diwi tuhkſtoſcheem zilwekeem kattoļu tizzibaš, kam Wiſch 12ta un 13ta Auguſta ſchi gadda eeſch Palangeš to Sakramentu tahš eeſwehtſchanaš ſchegli ir dahwinajiš, to wiſſai ſemmigu pateizibu, no kurad winnu ſirdš pilna irr, ſcheit azzim redſoht un auſim dſirdoht atueſt, eš ar teem turklaht ſaweenaju to ſir-nigu Deewa peeluhgſchana, ka Wiina wiſſpehziha un augſta gudriha to dahrgu dſihwibu ſcha augsti zec-nijama Kunga wehl ilgi gribbetu pagarrinaht un ta to wiſſiautaku rohtu muhſu tizzigaš baſnižaš ſchegli uſturreht. Palangeš 23ſchā Auguſta 1828.

Anton von Kaminkſki.
Prabweſtš no Palangeš.

I ſt zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen. Für den Censor; Kollegienassessor E. C. Trautvetter.

No. 374.